

*Ta časopis
izhaja vsaki
četrtak, in se
dobi v zalogi
za celo leto po
2 fr.; za pol
leta po 1 fr.
srebra.*

SLOVENSKA

Č B E L A,

**berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.**

*Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fr.
40 kr. za pol
leta 1 fr. 20
kr. sreb. Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.*

List. 8.

U Celju 21. Svečana

1850.

Opomena.

*Nekoliko pomot zastran „slovenske čbele“
je sprožilo potrebnost opomniti: da so nekdajne
„slovenske novine“ u Celju s koncem starega leta
nehale izhajati; da je niže podpisanimu uredniku
samo uredjenje slovenske čbele izročeno, ne pa pri-
jemanje naročivnih dnarjev za njo, in tudi ne nje
raspošilanje.*

J. Drobnič,
urednik.

Tice u germu.

Dva soseda, očeta mnogobrojnih otrok, sta ves svoj čas, vse svoje moči na to obračala, kako bi jih lepo s časnem blagom oškerbela. Njih eden, mertev za pričejočnost, je bil zmirom zamišlen in u neznanu, temno prihodnost žalostno zamaknjen, od kodar so ga neprenehama te nepokojne misli naletavale: „Kaj bo moja žena s deco počela, ako izbolim, ali umerjem?“ Teh černih misel, katere so njegovo seree, kakor poškodeni červi zreli sad, podjedavale, se ni mogel nikakor iznebiti.

Tudi uni si je s takemi mislami večkrat glavo belil, vendar jim ni nikol dolgo posluha dajal, temveč se je vedel kmalo s boljšimi tolažiti: „Bog, kateri vse stvari pozna in nad njimi bdije, bo tudi nad menoj in nad mojimi bdil.“ — Take misli so ga vselaj pokrepile in umirile, da je svoja dela bolje in lepše opravil, ko njegov sosed, kateri vedno u kalne misli zatoplen, nobone radosti ni poznal, in tudi kreposti in serca ni imel, svoje dela po dolžnosti opravljati.

Neki dan, ko so ga pr delu na polji navadne černe misli hudo spreletele, verže nevoljeu orodje od sebe, da je s glasnim štropotom na tla kopitnilo, in tičke iz bližnega germa splašilo, katere so se pa kmalo u ravno tisti germ povernile. Gre tedaj gledat in najde dva gujezda polna negodnih tičkov. Vernivši se sopet na svoje delo, se tedaj pa tedaj na germ ozre in vidi, kako stare tice svojim mladim jesti nosijo. Ravno ko njih ena s polnim kluonom prileti, jo pristreže zgrablivi kanjuh in jo odnese po zraku. Vboga tičica bi se mu rada iz krempel izvinila, vpije smertnoplhim glasom, pa vse ji je bilo zastonj.

To viditi je serce delavnega moža skoro čisto sterlo, mislil si je: „smert stare tice je smert mladih; tako se bo tudi mojim kmalo godilo, kaj bojo počeli, kadar mene več ne bo?“ — Celi dan mu gre to tako po glavi, da so se mu zaporedoma debele kaple solz po licah vdirale.

Ko je ravno na tistim polju še drugi dan opraviti imel, ga mika zvediti kako, se tičkam godi. „Moram vendar mlade tičke obiskati, katerim je nesrečni sovražnik mater umoril,“ pravi sam pri sebi, „gotovo da so že vse mertve.“ Pa kako se začudi, ko jih vse zdrave najde, brez da bi se kaj poznalo, da so brez matere. Ker tega ni mogel zapopasti, se je tamkaj skrtil in je prežal, kako bi to bilo, da so vse tako zdrave in čverste.

Ne dolgo je že zašohvalo po listju, in glej mati drugega gnezda prinese živeža, katerega je med oboje mlade razdelila. Tako so vse jesti imele, in šrotke brez matere niso bile pozablene u svoji nesreči.

Ta prigoda je možu, ki je do zdaj premalo na božjo previdnost zaupal, černe misli pregnala, in ga vidno spremenila. Na večer teče svojemu sosedu to reč povedat, kateri ga posvari rekoč: „Glejte tedaj, h čemu si toliko nepokoja delate, ker veste, da Bog svojih nikdar ne zapusti? Upajtao toraj, kar nas vera upati uči, in ljubimo Boga iz celega serca, poslušmo pošteno in zvesto, dokler je božja volja; ako pred umerjem, ko vi, bodite vi oče mojim otrokom; ako vi pred umerjete, bom jes oče vašim; in ako oba umerjema, pred ko bodo naši otroci kosi sami za sebe skerbeti, jim še ostane naj bolji oče u nebesih, ki clo tičkov u gnezdu ne pozabi; ne starajte se toraj s nepotrebnimi skerbmi!“

Florjanček

(Konec.)

Ko stari zasliši, da je tudi poslednje delo, ki ga je Florjančeku naložil, opravljeno, se razserdi nad njim in nad svojo hčerjo Veroniko, ter sklene oboje po noči zažgati. Ker je pa Veronika, kakor veštica, misli svojega očeta vedila, je Florjančeka podučila, da naj na mesto sebe u svojo posteljo skop položi in naj s njoj iz te hiše pobegne, kar sta še tisto noč storila. Kojih drugi dan stara pogreši, pogleda u svoje velke bukve zvedavat, kje bi onadva bila, ter spozna, da sta že daleč od njene domačije; zatoraj svojemu staremu veleva, naj za njima poskoči in njih nazaj vrne; naj toraj obuje tiste čevlje s katerimi se naenkrat tri mile prekorakne.

Veronika, ki je čutila, da njin oče za njima koraka, veli Florjančeku naj se večkrat ozre. Ko

se pervikrat ozre, vidi da jima je stari že za petami. Veroniki so njeni duhovi zmirom pokorni bili, zatoraj jim zapove, naj med očeta in med nje tako gosto šumo (hosto) napravijo, da bi še miš skoz nemogla; kar se je naekrat zgodilo. Stari se mora toraj nazaj vrniti.

Ko damo pride brez Veronike in brez Florjančeka, mu stara ukaže: naj hitro obuže čevlje s katerimi se da štir mile daleč s enim korakom prestopiti. Ko Veronika vidi, da jim je oče sopet že blizo, zapove svojim duhom, da so med njega in med nje tako morje napravili, katerega nobena ptica preleteti ne more. — Stari se sopet prazen damo verne, kateremu stara veleva: naj kar škornje obuže s katerimi se da pet mil s enim korakom prestopiti. Ko ga Veronika sopet blizo čuti, poreče Florjančku: bodi ti šmaren križ, jes bom pa kapelica; stari jih ni več spoznal ter je naprej išel po svetu, kodar jih še zdaj iše. Ko jih stari po takem prehitil in daleč naprej odide, sta Florjanček in Veronika sopet človeka postala, ter sta vesela proti Florjančkovim domovanju tekla.

Ko sta že blizo prišla, veli Veronika Florjančku: idi naprej k svojim starišem, povej jim, da si bil srečen, in ne pozabi na mene. Veronika obstoji, ter zleze na neko veliko lipo pod katero je štirna bila. Dekle, ki so tu sem po vodo hodile, so u štirni lepo podobo Veronike vidile, in so si mislile, da je to njih podoba, toraj so se zaporedama prevzele in vsaka poreče: ker sem jes tako lepa, ne bom več vodo nosila. Tudi Florjančkova mati pride k štirni, najde tam Veroniko, jo pelja na svoj dom in jo zaprosi; naj bi ona za kuharico bila pri Florjančkovih ženitvi.

Vse je že bilo za ženitvino pripravljeno, pa Florjanček Veronike ni več poznal. Ko Veronika račko in racmana na mizo prinese, se je racman od račke zmirom proč obračal. Veronika mu reče:

racman racman, kakor se ti od račke obračaš, tako je tudi Florjanček na Veroniko pozabil. U tem jo Florjanček še le spozna in jo vzame za ženo. *)

y. latinakošolc.

Mertviški list.

Z mertviških bukev B. str. 26. katolške fare M. B. v Ulimiji, Štajerske dežele, Lavantinske škofije, podpisan pričam, de je Janez Otorepec,

*) *To pravlico smo scer ko slovensko kupili, pa zavolj nekterih u njej po nemšini dišečih znamenj, terditi nečemo, da bi se bila na slovenskim rodila. Je scer še med Slovenci veliko kratkočasnih pravlic in pripoved, katere pozabljivosti oteti je zdaj posledni čas, ker jih samo stari ljudje še pripovedati vejo. Dobro bi bilo, ako bi jih domoljubi nabérati in natiskane raznaniti hotli. One so priče goreče domišljivosti slovenske, in segajo globoko u preteklo, rekel bi, u ajdovsko slovensko nekdanost. Scer se nam zdaj po keršanskem duhu prikrojene pripovedujejo, pa so vendar le zmirom še podobne arabskim pravlicam, kakoršne se u „jezero in eni noči“ berejo. Kakor arabske, so tudi naše pravlice na kralje, kraljice, gospodične, veštake in veštice, na genije itd. osnovane. Kar u njihovih geniji, to opravljajo, u naših škrtati, katerim se pa le malo moči čez človeka pripišuje. Veči del je u naših pravlicah škrtat, ali vkanjen, ali pa clo pomočnik imenitnih in velikih del. Med škrtatom in peklenskim duhom delajo Slovenci veliki razloček. — Domorodci poberajte take pravlice.*

rokodel, katolske vere, 62 let star, v soseski Slivje h. št. 15 na legarji 4. Prosenca 1847 vmerl in 6. potem na mertvišu tukajšne fare pokopan bil.

V poterjenje uradniški podpis.

Farna uradnija M. B. v Ulimji 8. Sušca 1850

Po teh, alj enakih izgledih, katere nam je slavno znani domorodec gospod J. Virk poslal, bi lahko tudi vsi gg. fajmaštri svoje farno uradništvo na slovensko cesto vkolotačili. Pervi več ne bo, kdor bo to storil, ker imamo, hvala Bogu! že nekoliko verlih duhovnov, ki na ravnopravnost se vpiraje, vse uradne pisme za kmete na slovenskim jeziku napravljajo. U Celju se iz farnega uradništva kmetom samo slovenski odpisuje. U.

Kje je slovensko-pravniška terminologia?

Slovenski jezikoslovci, ki so bili u Beč poklicani pravniško terminologijo za vse Slavjane so-stavljat, so mende že zdavno svoj posel izgotovili. Pričakovali smo, da nam bo ta terminologija u posebnim besedniku izdana; pa še ni sluha ne duha, da bi kdo kaj takega poskušal. Splačalo bi se gotovo jo izdati, ker smo prepričani, da bi si jo vsaki uradnik na Slovenskim omislil.

Zmes.

Sploh znana reč je, da je včasí na kmetških šolah med učenci posamesnih, ki vsi živi za nauk s svojo čeznavadno oštroumnostjo, vsim svojim tovaršem čez glave gledajo. Iz njih bi s dostavljanjem nauka lahko najučenejše glave postale; pa revnih starišev sinovi, se zadovoljiti morajo s domačemi šolami, dokler premožniši stariši svoje, ne redko kesnoumne in ukobežne sinove posilem u šolo tišijo, iz katerih samo polovičniki postajejo. — Kako dobro

bi bilo unem u više šole pomagati, nam mende nihče podiral ne bo; ali kako bi se to izpeljati dalo, da bi nikogar ne bolelo? na to pričakujemo povoljnih odgovorjev od prijateljev slovenske mladine.

Kakor so nam kmet. novice povedle, se bo slovenskemu časopisju u Ljubljani s začetkom prihodnega mesca novi slovenski časopis na čelo postavil. Po strani nam je pa še nekdo to na uho prišapnil, da se bo njega uredništvo ogibalo vsakega: tega, što, ovo, om. — Bojo vendar tudi tisti imeli kaj brati, katerim so nove oblike neprebavne.

Stari in novi pravopis.

Kakor ceplen divjak iz vsakega očesa svojega stebela (ako mu jih ne pošipleš) polno košatega veja požee, in žlahno mladiko na svoji glavi okol in okol tako tesno in gosto s njim preplete, da žlahna mladika v kratkem vsahne; tako odganja stari slovenski pravopis, na katerega so skerbui domorodci žlahnejega in rodovitnejšega vcepili še zmirom po strani zadosti listja, katero scer že čverste mladike več zadušiti ne more, vendar pa ji nepotrebno senco dela, in ji krati, da še ni tako popolna, kakor bi igela biti.

Smešnice.

Kadar so lansko leto u Celju na igrališu med nemškoj igroj slovenske pesme prepevali, se je neka gledavka svoji sosedi zavzeta pritožila: „Um Gottes Willen! Jetzt schau'n's, wir kommen ganz in die heidnischen Zeiten, denn jetzt bringen's schon sogar die bindische Sprach auf's Theater.“

Neki ženi se je bil naprejevzetno na jezik tako hudi kerč vsedel, da mož iz nje nobenega marna ni dobiti

mogel. Več dni sta že imela tako mutasto šolo, kar možu predolgočasno bilo; vzame toraj neki večer luč iz mize in presveti po vseh kotah, pod klopni in po vsej hiši kakor da bi kaj iskal. Žena, katero je radovednost tišala, ni mogla dalje molčati, ter ga popraša: „kaj neki iščaš?“ „Hvala Bogu,“ odgovori mož, „zdaj sem že našel; tvojega jezika sem iskal, ker sem ga pri tebi pogrešil.“

Nabera slovenskih besed in izrazov.

Reguša, ein Mass aus der Breite einer geballten Faust und aus dem daran ausgestreckten Daumen bestehend.

Razleka, weit ausgebreitete Wirtschaft.

Rod, a, o, ungeschmalzen, herbe, rauh.

Razsušiti se, n. p. vest se mu je razsušila, sein Gewissen ist locker geworden.

Rajb, a, Ecke, Kante.

Razsoha, Zwiesel; Schenkel, (in der Wickellehre.)

Skrajni, a, o, äusserlich, äusserst.

Smuč, Schill, ein Fisch.

Solač, Huchen, ein Fisch.

Spert, a, o, steil, spitzig.

Sverž, i, f. 1. Mark in den Aesten der Gesträuche; 2. Muff im Brode.

Spočitati, Vorwürfe machen verdächtigen, argwöhnen.

Steničnik, Schierling.

Slez, a, beli, Eibisch.

Soliti se, (im Scherze) pojdi se solit, sagt man zu einem, mit dem man in einer Sache nicht einverstanden ist.

Sternišnica, Kröte.

Šugar, Abdecker, Wagenmeister.

Škan, a, Bank mit Lehne.

Šiljast, spitzig.

Šiljiti koga, einen sticheln.

Šuhta, Laubhütte.

Tobolec, lca, = vodir, osonjek.

Terdnica, Steinaas, ein Geschwür.

Tirna, Heublumenstaub.

Tir, i, Bahn.

U 6. listu slov. čbele stran 43 se tretji pentameter naj tako bere: Mahni s perutami le, gor proti soncu zleti.

Odgovorni urednik J. Drobnič. Natiskar in založnik J. K. Jeretin.